

VOLONTÄRARBETE GER PERSPEKTIV

Som volontär hos Tandläkare utan gränser fick hon chansen att göra det hon alltid önskat – hjälpa där behoven är som störst.

I VÅRAS FICK barn i Zimbabwe träffa tandsköterskan Susanne Johansson från Alingsås. Med teamet från Tandläkare utan gränser åkte hon runt bland landsbygds skolor för att gratis undersöka barn i åldern fem–sju år. För många familjer var det enda chansen att ge sina barn nödvändig tandvård.

– Vi mötte alla barn på förmiddagarna och sedan fanns vi tillgängliga för dem som behövde extra behandling på eftermiddagarna, men då kom det väldigt få. Våra resurser hade räckt mycket längre. Vi vet inte hur väl det informerades om att vi fanns där. Tidigare år har vår närvaro gjort det besvärligt för den lokala tandterapeuten. Folk har bildat långa köer och trott att gratis tandvård skulle fortsätta efter att vi åkt hem, berättar Susanne.

Sockerrik kost och ont om pengar till tandkräm bidrar till att många av barnen Susanne mötte hade svåra kariesangrepp. Där det ännu fanns hopp skulle hon och teamet förebygga karies med fissurförseglingar.

SUSANNE, SOM KOMMER från en annan kultur med andra sedvanor, kunde ibland reagera starkt på det hon fick möta. Utanför skolorna sålde lärare godisklubbor för att tjäna lite extra, en profit som kan sticka i ögonen på en svensk men som är en nödvändighet för överlevnad. Svårast av allt var att se hur en pappa slog sin son i ansiktet inför tandvårdsteamet. Men att lägga sig i var inte tänkbart.

– Det är viktigt att ta seden dit man kommer och vara medveten om att man inte hinner förändra särskilt mycket på två veckor. Det är bara att acceptera det. Tvåveckorsperioder är det enda som finns när man åker med Tandläkare utan gränser. Det är synd eftersom man är så inne i arbetet när det är dags att åka hem.

ZIMBABWE

Befolkning: 13 724 317 (2012).
Huvudstad: Harare.
Språk: Engelska, shona och ndebele.
Statskick: Republik, enhetsstat.
Tandvård: Ingen gratis tandvård finns för befolkningen i Zimbabwe.

Hemma i Sverige jobbar Susanne med svårt sjuka patienter inom sjukhustandvården i Borås. I arbetet ingår att möta tandvårdsrädda patienter och få dem att klara av en behandling. I Zimbabwe blev perspektivet ett annat. Många var traumatiserade av sina möten med tandläkare, och bar på minnen av att ha fått tänder utdragna utan fullgod bedövning.

– Tårarna rann på många barn. Det fanns också de som aldrig hade öppnat munnen för någon tidigare. Munnen är ju en privat zon och då får man ta det väldigt försiktigt med dem, klappa på dem och prata lugnande. En kille stack iväg och kom aldrig tillbaka.

ATT JOBBA SOM volontär hade länge varit en dröm för Susanne, som ville göra en värdefull insats och dela med sig av sin kunskap till behövande. Men det var först när hon hörde berättelsen om en kollegas volontärbete, som hon förstod att möjligheten fanns. Hon visste att allting skulle finansieras ur egen ficka och började spara. Ett stipendium från Vision gav ett bra tillskott till kassan. Hon förväntade sig en tuff tillvaro med begränsad tillgång till el och vatten. Våtservetter, pulversoppa och nötter packades med som nödproviant, men standarden där hon befann sig var högre än hon fantiserat om. Ändå var omställningen stor och gav nya perspektiv på svensk tandvård.

SUSANNE JOHANSSON

Ålder: 53

Bor: Utanför Alingsås

Familj: Sambo och två utflyttade barn

Arbetsplats: Sjukhustand-

vården, Borås sjukhus

Drömlandet att jobba i:

Zimbabwe, där har jag ju

påbörjat något.

DET HAR GÅTT ett halvår sedan hon kom hem till Alingsås, full av intryck som hon bär med sig dagligen. Ofta funderar hon över resultatet av fissurförseglingarna, drömmer om att få träffa barnen hon har behandlat, och att få ta hand om fler munnar.

– Det var en fantastisk upplevelse på så många sätt. Kanske allra mest att jag fick en bredare syn på att saker och ting ordnar sig. I Sverige är vi så noga med att det ska vara på ett visst sätt. I Zimbabwe är det inte ovanligt att borsta tänderna med pinnar, eftersom man inte har råd med tandborste. Det fungerar bättre än vad jag hade trott. Man får lära sig att ta det man har.

TEXT PETRA WESTLIN FOTO PRIVAT

SUSANNES TIPS TILL KOLLEGOR SOM VILL ÅKA SOM VOLONTÄR:

- Ta kontakt med andra tandsköterskor som har varit iväg. Be om tips och råd och ta del av deras berättelse om landet och jobbet.
- Gö in på Tandläkare utan gränser hemsida och skaffa information.
- Sök stipendium för att finansiera din resa och uppehälle.

Tandsköterskan Susanne Johansson Bredvid Tara och Susanne syns Agnes,

arbetade bland barnen i Zimbabwe tillsammans med tandläkaren Magnus Sturebrand och tandhygienisten Tara Faezeh Nejad, längst ner till höger på bild. lokal tandsköterska. "Barnen var väldigt nyfikna på oss 'morungos', vita människor. En del var väldigt närgångna och ville ta på oss", berättar Susanne Johansson.

